

viju, ki se je jezil, da nam ne more do živega.

Nekoliko smo se pomudili v Tolminu pri kozarec piva, potem pa hajdi k zborovanju! Potem, ko je tov. in predsednik Rakovšek pozdravil navzoče in še posebno pokadil nam, ki smo se „prifurali“ od daleč, je predaval tov. Kutin: Odstotni računi v naši šoli. Prav nazorno in razumljivo nam je pojasnil razne kombinacije teh računov in metodično postopanje, za kar smo mu hvaležni. Želimo bolj pogostoma takih predavanj; tov. Kutina prosimo, da bi se večkrat potrudil, ker mlajši še ne moremo nastopiti, starejši se pa izgovarjajo, da nimajo časa.

Tov. Rakovšek je priporočal stanovsko organizacijo in razložil, katera učit. društva imamo. Rekel je, da se jih veliko le premalo zanima za društva. Zato pa se mora učiteljsko navdušiti in se bolj številno zbirati na občnih zborih. — Prebral je pravila za podporno učiteljsko društvo, a se o teh ni sklepalo zaradi n-kih pomanjkljivosti. Odboru se naloži, da jih popravi v sporazumu z goriškimi tovariši.

Za delegate k „Zavezi“ smo izbrali tov. Stresa, Kutina in Rodeta, ki so se izjavili, da pojdejo v Maribor.

Zborovanja se je udeležilo 23 članov, med njimi 5 gospodičin. Žalostno, da najbližjih po večini ni bilo. Našega nadzornika ni bilo blizu, pač pa g. komisar Vodopivec.

Zborovanje je bilo prav poučljivo in lepo, pa vendar smo pričakovali pojasnil o različnih dogodkih zadnjih časov in kar je društvo ukrenilo, pa ni bilo nič. Vendar smo potem zvedeli, da je uložilo pritožbo proti grdemu ravnanju z učiteljskim na okrajni in dež. šolski svet. Ne vem, zakaj se teh reči ne pove vsem pri obnem zboru? Gotovo bi vsi soglasno odobrili, da je odbor odločno branil učiteljske koristi. Predsednika in odbor prosimo, naj nam v „Učit. Tov.“ pojasnijo te zadeve, ki zanimajo vse učiteljske in oddaljeni nič ne zvemo.

Zaradi velikega števila ljudi, ki so po gostilnah v nedeljah, smo kosili v dveh gostilnah, potem smo se zbrali pri Modrijanu, kjer je bilo prav živahno. Škoda, da so „Graparji“ pregodaj odšli. Tovariš, ki nas je povabil na vino in „kohé“, naj pa ne bo hud, da smo mu pobili rešeto jaje — ponev, ker ga nismo dočakali za pozdrav. Lič.

Srednješolski vestnik.

**** Mestno realno v Idriji prevzame država dne 1. septembra t. l.**

**** Na c. kr. ženskem učiteljskem v Gorici** se bo vpisavalo v I. tečaj 28. in 30. junija t. l. od 9. do 12. ure dopoldne. One, ki nameravajo vstopiti, se imajo predstaviti ravnateljstvu s svojimi starši ali njihovimi namestniki in se imajo izkazati s krstnim listom, zadnjim šolskim izprijemalom in, ako letos niso obiskovale šole, tudi z navedenim izkazom ter zdravniškim izprijemalom. V višje tečaje se ne bo sprejemalo novih gojenk.

**** Poučno potovanje učencev realne gimnazije v Zagrebu.** Dne 19. t. m. odidejo učenci 7. razreda realne gimnazije v Zagrebu pod vodstvom prof. Srk. lja na poučno potovanje v Švico. Hrvaška deželna vlada je dovolila v ta namen podporo 2000 K. Učenci potujejo preko Zidanega mosta, Maribora, Franciscusa in Inomosta v Genf. — Tako na Hrvaškem. Pri nas je seveda drugače, kjer ni nikjer in nikoli denarja za take koristne namene!

**** Gledališka predstava slov. srednješolskega dijaštva v Gorici.** Slov. srednješolsko dijaštvo je priredilo gledališko predstavo s Finžgarjevimi igrokazom „Divji lovec“. Prireditev se je vršila v dvorani „Trgovskega doma“.

**** Koprsko učiteljske.** V proračunskem odseku je izjavil naučni minister grof Stürkgh, da se reši vprašanje slovenskega koprškega učiteljskega najbrže kmalu, in sicer tako, da se prihodnje šolsko leto ne začne več v Kopru.

Književnost in umetnost.

Planinske cvetke v podobah. 97 barvanih podob s slovenskim, nemškim in latinskimi imenoma. Izdal in založil L. Schwentner v Ljubljani. Cena 80 h, po pošti 90 h. — Knjiga z živobojnimi, pestrimi slikami bo dobro služila spoznavanju bogate planinske flore. Toplo priporočamo! — V istem založništvu sta že prej izšli dve podobni knjižici enake cene: „Metulji“ in „Hrošči in žuželke“. Opozorjamo obnem tudi na ti dve!

Omladina je edino slovensko napredno dijaško glasilo. stane na leto za nedijake 4 K (za učitelje 3 K).

Opozorjamo nanjo tembolj, ker se je z aprilom začel novi letnik. Podpirajmo delovanje naših akademikov, zakaj brez gnotne pomoči izven dijaških krogov se vsa ta hvalevredna stremjenja ne dajo izvršiti. In kolike važnosti je, da imamo protiutek proti glasilu klerikalnih študentov, ki s svojim pisanjem zastuplja dijaške vrste. Omladina prinaša izborne članke znanstvene in informativne vsebine. Nekaj posebnega bo junjska njena številka, ki prinese kot prilogo na

umetniškem papirju izvršeno reprodukcijo krasne Prešernove plakete, ki jo je izvršil mlad slovenski umetnik A. Sever, član „Slovenije“ na Dunalu in katere original je kupil Kranjski deželni muzej.

Ta plaketa je nekaj posebnega za Slovence, ker je prvi umetniški izvod te vrste. Kot reprodukcija v Omladini izide plaketa v naravni velikosti (19 cm v premeru). Omladina pa izda še posebej tekom tega meseca plaketo v kronski velikosti v srebru in bakru, ki bo lahko služila kot najlepši slovenski narodni znak. Ko plaketa izide, opozorimo slov. občinstvo še posebej nanjo.

V Omladinski založbi izhaja tudi Znanstvena knjižnica. Kot prvo delo izhaja Miselni razvoj evropskega človeštva od znanega češkega učenjaka prof. Drtine. Delo bo obsegalo vsega skupaj 6 snopičev, in sicer izide zadnji snopič že v najkrajšem času. Do ta čas je cena celemu delu še nizka, namreč 4 K 20 h, potem se bo primerno zvišala. Lahko se plača tudi vsak zvezek posebej.

Znanstvena knjižnica bo prinašala poljudne znanstvene publikacije slovenskih, slovanskih in tujih znanstvenikov. Znanstvena knjižnica je za Slovence velike važnosti, ker stremi na eni strani za popularizacijo vede na drugi pa vrši znanstveno pripravljavalno delo za slovensko vseučilišče. Dolžnost je torej vsakega Slovenca, da naroči Znanstveno knjižnico in tako pomore neposredno sam pomagati pripravljavalnemu delu za bodočo slovensko univerzo v Ljubljani. Naročila za Omladino, kakor tudi za Znanstveno knjižnico sprejema upravništvo Omladine v Ljubljani, Breg šte. 12.

Politiški pregled.

*** Vlada s 4 glasovi.** Bienertova vlada je dobila pri glasovanju o Šusterskičevem predlogu 4 glasove večine. Predlog je torej odklonjen in vlada je „rešena“. Le da je rešitev tako problematična, da živ krst ne bi hotel več poizkušati svoje sreče s tako večino, ki v petih minutah lahko skopni in s katero se ne da niti sestaviti, kaj še le izvrševati kakršenkoli vladni program. — Odličan član soc. demokr. stranke je po glasovanju dejal: „Ako bi bila vlada minoli petek ostala z 20 glasovi v manjšini, bi bila lahko rekla, da je to goli slučaj, danes ima pa črno na belém, da jo je rešilo poraza pet ministrov in predsednik zbornice.“ — „Den“ piše: „Taka vladna večina nima pravice biti ponosna na svoj uspeh, ker si je sigurno svvesti, da je morala zadušiti v sebi zadnje ostanke morale in vesti, da je dovolila protizakonito koncesijo oduševanju ubogih bosansko hercegovskih kmetov samo, da obvaruje vlado graje.“

*** Deželni zbor goriški bo razpuščen.** Kakor poročajo z Dunaja, se je ministrstvo, ker je izključeno vsako sporazumljenje med deželnozbornimi strankami, odločilo za razpust goriškega deželnega zbora v najkrajšem času. Nove volitve se bodo vršile jeseni.

*** Boj za samoslovenske ulične napise v Ljubljani končan.** Upravno sodišče je 9. junija razpravljalo o pritožbi dr. Egerja in prof. Binderja proti odloku deželnega odbora kranjskega, ki je zavrnil pritožbo ljubljanskih Nemcev proti samoslovenskim uličnim napisom v Ljubljani. Pri razpravi je zastopal deželni odbor kranjski deželni odbornik dr. Ivan Tavčar. Upravno sodišče je zavrnilo pritožbo. Po odločitvi deželnega odbora je bila pritožba na upravno sodišče sploh brez pomena, ker je to že opetovano razsodilo, da ni kompetentno.

*** Zatirano nemštvo.** V državnem proračunu za 1909 so zanimive postavke o nemških državnih ljudskih šolah na Primorskem. V Trstu ne vzdržuje država nič manj ko tri ljudske šole, od katerih je ena združena tudi z ljudsko šolo za deklice. Za vzdrževanje teh treh ali, bolj rečeno, štirih nemških ljudskih šol je postavljen v državnem proračunu za 1909. znesek 301.985 K. V Trstu je po uradnem šteju vsega skupaj 8880 Nemcev, v omenjene nemške šole zahaja 2908 otrok, od katerih je samo 901 otrok prijavil nemščino kot svoj materni jezik, 2007 otrok je torej slovenske in italijanske narodnosti. Slovencev v Trstu (v mestu) je nad 30 tisoč in tem ne daje ne mesto ne država nobene ljudske šole. Po tridesetletnem boju je baje prevzela država šolo družbe sv. Cirila in Metod na svoj račun, v državnem proračunu za 1909 pa ni še nobene postavke o tem.

*** Kulturni boj na Francoskem.** Pravosodno ministrstvo je imetje cerkve v Hesdinu v departementu Pas de Calais izročilo katoliški bogočastni družbi, ki so jo osnovali nedavno temu vkljub prepovedi papeževi. Katoliški listi ostro protestirajo proti tej odredbi ministrvi, ker je v nasprotju z zakonom o ločitvi.

*** Vojna dolžnost kristjanov v Turčiji.** Kristjani v Turčiji so bili dosedaj osvobojeni vojaške dolžnosti, a so morali za to plačevati vojaško takso. Po proglašenju ustave pa bi morali tudi kristjani vršiti svojo dolžnost. Ta zakon pa dosedaj še ni bil ustanovljen. Ker se temu upirajo fanatični Staroturki. Kristjani so se sedaj uprli ter nočejo več pla-

čevati vojaške takse, marveč zahtevajo, da se takoj odobri zakon, ki razteza vojno dolžnost tudi na kristjane. Te dni je tudi veliki vezir naznanil zbornici, da ji tekem 14 dni predloži načrt zakona o vojni dolžnosti kristjanov.

*** V varstvo nezakonskih otrok.** Na Norveškem so sprejeli zakon v varstvo nezakonskih otrok. Nezakonski otroci dobe odslej ime nezakonskega očeta, če se dokaže očetovstvo pred porodom otroka. Nezakonski oče je dolžan 4 mesece pred porodom in 2 meseca po porodu skrbeti za mater svojega otroka, otroku pa se podaljša pravica na alimentacijo od strani nezakonskega očeta do 16. leta.

*** Češki deželni odbor** je sklenil, da najme za tekoče izdatke 10 mil. kron posojila. Koliko od tega pride na učiteljsvo?

*** Socialno-demokratska stranka v Bosni** ima dne 28. in 29. junija v Sarajevu svoj zbor. To je prvi redni zbor stranke, ki se je šele po aneksiji smela imenovati s pravim imenom, dočim se je moralo prej tudi politično delo, kolikor je bilo sploh mogoče, rešiti pod firmo „Delavske zveze“. Na tem zboru se bo stranka konstituirala. Dne 27. junija ima „Radnički savez“ (strokovna zveza) svoj zbor.

Jubilejski dar.

Učiteljsvo — sebi! Izkupiček za Janko Žirovnikove „Narodne pesmi“ 165-92 K; tov. Julij Slapšak iz Vodice 2 K; tov. Angela Troštova iz Vodice 2 K; tov. Fran Verbič iz Slavine 5 K; tov. Simon Vodenik iz Sv. Jurja ob Pesnici 3 K; Jakobina iz Ljubljane 2 K; skupaj 179-92 K, zadnjič izkazanih 77186 K; doslej darovanih 95178 K. Bog plati!

Vestnik.

Učitelj — poslanec. Dne 13. t. m. so se vršile volitve v tržaški mestni (deželni) zbor. Med drugimi slovenskimi kandidati je bil izvoljen s 1753 glasovi tudi Štipe Ferluga, šolski voditelj na Opčinah. Veseleč se te zmage, vrlému tovarišu in prijatelju presrečno čestitamo!

Slov. učiteljsvo v resno uvaževanje! V sobotnem „Slov. Narodu“ je priobčen dopis iz Spod. Štajerskega: Učiteljsvo je postavno koncedirano zastopstvo po svojih zaupnikih v okrajnih šolskih svetih. Izvoliti si imajo občasno te zaupnike ob posebnih, uradno v to določenih skupščinah. A izvoljenci imajo biti prej potrjeni po deželnem šolskem svetu, preden nastopijo svojo funkcijo. Kaj se to pravi ob naših razmerah na Štajerskem, o tem ni treba kaj dosti izgubljati besed! — Nemški naš slavni deželni šolski svet dobi kmalu prevtezo, da zavednemu slovenskemu učitelju, ki je izvoljen učiteljskim zastopnikom, odreče — potrdilo . . . To smo videli pred več leti pri Ant. Brezovniku, sedaj v pokopjenem učitelju v Vojniku, in v najnovejšem času pri tov. Ar. Gradišniku, nadučitelju v Celju. Čudno pri obeh pa je bilo to, da sta vč let lahko bila zastopnika svojih učiteljskih tovarišev v šolskih korporacijah, a potem pa ne več! Seve, upoznali so ju — sistem je bil nakrat proti njima. Je že taka pri nas v blaženi Štajerski! Kaj pomaga, če je izvoljenec res zaupnik učiteljsva! Menda ravno to ni prav. Vladna oseba ga ne mara; ergo: proč z njim! Potom svoje organizacije naj torej izposluje, da poslovanje legalno izvoljenega učiteljskega zastopnika in zagovornika v okrajnih šolskih svetih poslej ne bo več odvisno od potrjenja vrhovne deželne šolske oblasti! Zakaj sicer je to zastopstvo povsem iluzorno! — Dokler učiteljsvo tega ne izvojuje, ostane vse njega zastopstvo v okrajnih naših šolskih svetih sploh jako problematiško veljave. Zato pa intenzivno na tozadevno delo. Slovensko-štajerska učiteljska „Zveza“ naj krepko podpre štajerski učiteljski „Bund“, da on v tem oziru čvrsto nastavi vod ter že enkrat odpravi to ves učiteljski stan oškodujočo anomalijo ter ustvari nekaj — stalnega. Cuique iura! — Temu nasproti piše tov. A. Brezovnik v ponedeljkovi šte. „Slov. Nar.“ to-le: „Ko me je učiteljsvo izvolilo za svojega zastopnika, je takratni okr. šolski svet celjski (sedel so tedaj v njem sami naši najstrupenejši narodni nasprotniki: dr. Glantschnigg, dr. Schurbi, Zottl, nadzornik Ambroschitz itd.) protestiral proti moji izvolitvi ter zagrozil v Gradec dež. šolskemu svetu, da, če mene potrdi, odložijo vsi svoje mandate. Tak strah so imeli ti „mogočni nemški gospodje“ pred ubogim slovenskim učiteljem! Da bi torej ne nastal tak konflikt, je dež. šolski svet vkljub moji dvakratni izvolitvi žrtvoval mene in me ni potrdil. Ko pa je prišel okr. zastop celjski v slovenske roke, izvolil me je ta l. 1893 kot svojega zastopnika v okr. šol. svet, v katerem delujem še do danes. Vsekdar me veselil, če se obrne ta ali ona korporacija, ta ali oni tovariš v tej ali oni zadevi do mene. Od vseh oblastnih popolnoma neodvisen lahko delujem sedaj po svojih najboljših močeh in po svoji najboljši volji v korist in prospetu šolstva in svojih ljubih učiteljskih tovarišev.“

Letnino za učiteljski konvikt: tov. Ivan Matelič iz Hudejuzine na Tolminskem; tov. Josip Rainer iz Zgornje Polskave. Bog plati!

Žirovnikove Narodne pesmi za šolsko mladino bodo izšle v drugi pomnoženi izdaji v treh zvezkih. Rokopis se je predložil deželnemu šolskemu svetu, oz. ministrstvu v odobrenje.

Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino. I. zvezek. Pripovedni spisi. Tako je naslov tretjemu zvezku mladinske knjižnice, ki jo izdaja Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta. Krasna knjiga v vsakem oziru, ki dela čast pisatelju in slovenskemu učiteljsvo.

Šolska vodstva prosimo, da vplivajo na starše naše pridne šolske mladine, da obdarujejo svoje otroke ob sklepu šolskega leta z Rapetovim, Slapšakovim in Ganglovim zvezkom. Vsak zvezek lično vezan, velja samo 1 krono.

Šolarski izlet v Škofjo Loko so priredili trije razredi I. mestne šole dne 15. t. m. Pokazalo se je, da so celodnevni izleti na deželo veliko bolj praktični in zabavni, kakor pa običajna vsakoletna procesija na Rožnik.

Ljubljanski tovariši, ki bi poučevali prihodnje šolsko leto na strokovni obrtni nadaljevalnici za mehanske tehniške obrtni na I. mestni šoli, naj se zglase z nekolekovanoprošnjo in z dokazilom strokovne izobrazbe pri šolskem vodstvu. Oddati bo 63 ur.

Iz dunajskega tečaja za vzgojo slaboumih otrok se nam piše: Pouk je zelo podoben pouku v gluho-nemnicah, ker je skoraj prav tako urejen; razlika je le ta, da v gluho-nemnicah otroci ne slišijo, so pa duševno razviti in dovtetni za vsako stvar. V tem tečaju so pa otroci duševno zelo težko pristopni za znanje, telesno navadno slabo razviti ali pa pohabljeni. Otroci slišijo dobro, a so za pravičen govor skoraj tako težko pripraviti kakor gluho-nemci. Pouk je zelo mučen in kdor nima izkušnje o pouku slaboumnežev, si niti predstavljati ne more, kakšni reveži so ti otroci. Pa, kako bi si to mogli predstavljati, saj se tudi pri nas ni nihče zmenil za te reveže, dokler niso prišli, oziroma ne pridejo v hiralnico, blaznico, ali v jetišnico! V Avstriji imamo 21 pomožnih šol s 40 razredi za vzgojo slaboumih otrok. Na vseh teh šolah ima 16 učnih oseb strokovni izpit za slaboumne otroke. Izmed teh jih je na Dunaju 10. Učnih ur na teden imajo te šole navadno 20 do 25 in na eno učno osebo pride 20 do 25 otrok. Vse te šole obiskuje 637 otrok. — Zavodov za slaboumne otroke je v Avstriji 18, z devetimi strokovno izobraženimi učitelji in 1231 otroci.

Prvi češki kongres v prosep pomožnega šolstva za duševno manjnadarjene otroke. Precej razvito je pomožno šolstvo za duševno manjnadarjeno mladino na Češkem, in tu kažejo Čehi zopet pot avstrijskim narodom, kako se dela v prosep človeštva. Dne 27., 28. in 29. t. m. se vrši v Pragi shod v prosep šolstva in povzdigo vzgoje duševno manjnadarjene mladine. Dasi je shod otvorjen tik po prenehanju dunajskega tečaja, je bil vendar že nameravan pred njim in ni smatrati ga le kot posledica tega tečaja. Referiralo se bo o stanju, vzgoji, pouku, šolstvu itd. duševno manjnadarjene mladine. Delovalo se bo na to, da se med češkim narodom organizuje pomožno šolstvo, v kar bo gotovo velezanimiv ref rat udeležena dunajskega tečaja — Čeha — strokovnega učitelja na pomožni šoli F. Sedláčka: „O organizaciji pomožnih šol.“ — mn —

Pomožne šole za duševno manjnadarjene — nenormalne otroke. Da se osnujejo po vsej Avstriji pomožne šole za duševno manjnadarjene otroke in se da tudi abnormalnemu otroku priložnost izobraziti se potom šole, je ministrstvo za bogočastje in nauk otvorilo na Dunaju tečaj v svrhu izobraževanja učiteljsva o metodi pouka in vzgoji duševno manjnadarjenih otrok. Slavnostna otvoritev prvega tečaja se je vršila dne 3. t. m. po ministrjalnem svetniku dr. Heinzu, v navzočnosti c. kr. dež. šol. nadzornika dvornega svetnika dr. Rieglerja in predsednika društva „Fürsorge der Schwachsinnigen und Epileptischen“, barona dr. A. pl. Spinetterja. Vodstvo tečaja je prevzel cesarski svetnik in okrajni šolski nadzornik A. Fellner. Tečaj bo trajal do 27. t. m. Poučuje se na pomožni šoli v Anastasijev Grünigasse v XVIII. okraju, na kateri poučujejo strokovnjaki na tem polju, ki tudi predavajo in obnem pojasnujejo posamezne predmete praktično z učenci. Šolo vodi strokovnjak in izvrsten pedagog H. Schiner, kateremu skrbno pomagata zaslužna moža na tem polju vzgoje, učitelj L. Miklas in E. Lorenz. Pomožna šola ima štiri razrede z več oddelki. Predava se o sledečih predmetih: H. Schiner: „O metodi pouka pri duševno manjnadarjeni mladini.“ — A. Fellner: „O oskrbi in vzgoji duševno manjnadarjene mladine.“ — L. Miklas: „O stanju in zgodovini pouka duševno manjnadarjene mladine, kakortudi o lituraturi z ozirom na pomožno šolstvo.“ — E. Lorenz: „O učilih na pomožnih šolah.“ — Dr. E. Raiman: „O bistvu, vrsti in raznih oblikah duševno manjnadarjenih otrok.“ — Dr. E. Lazar: „O hibah govorjenja z ozirom na pouk v branju.“ — H. Witzmann: „O oskrbi in delu duševno manjnadarjenih otrok v zavodih.“ Poleg predavanj so pa vsak dan tudi hospita-

cije po vseh razredih in pouk v učnem postopanju in poslovanju v pomožnih solah sploh od 9. do 12. ure. Zadnji teden bodo udeleženci tečaja redno zahajali vsak dan v oskrbovališče in vzgojevališče za duševno manjnadarjene otroke v „Biedermansdorfu“ — „Stephanie-Stiftung“, kjer bodo praktično poučevali ustroj zavoda in prisostvovali pouku. Poleg teh izletov se bodo pripravljali tudi izleti v razne zavode: gluhozemnice, otroška zavetišča in dnevna oskrbovališča, počitniške kolonije in druge slične naprave v prid tukajšnje mestne mladine, kakortudi razni znanstveno-poučni izleti. Vseh udeležencev je 26 in sicer: Spodnja Avstrija 6, Zgornja Avstrija 2, Češko 2, Koroško 2, Kranjsko 3, Moravsko 4, Šlezija 1, Štajersko 2, Tirolsko 4. Kakor se čuje, se namerava z leti tečaj nadaljevati in razširiti.

Umrl je v Sarajevu učitelj Anton H a n g i, star 44 let. Bil je vrl učitelj in pedagog. B i. p.

Čuden slučaj. Novo imenovani okrajni šolski nadzornik O p i š i c je prišel iz Zagreba v Divuš, da nadzoruje šolo. Ko ga zagleda učitelj Bogomir Ž u g a c, udari tega kap, da se zgrudi na tla. Nadzornika je to tako pretreslo, da se je s prvega inšpekcijskega potovanja takoj vrnil v Zagreb. Tako poroča „Škola“.

Ročni zapisnik za šolsko leto 1909/1910 sem začel sestavljati. Ker bi v novi izdaji rad popravil napake, ki se nahajajo v lanskem letniku, prosim one gg. učitelje in gospodične učiteljice, ki so zasledili kako napako, da mi jo naznanijo po „Dopisnici“. Tudi vpokojene gg. učitelje in učiteljice prosim, da mi sporočijo svoje ime, sedanje bivališče, datum usposob. izpita in vpokojenja.

L. Jelenc.

Slovensko učiteljstvo opozarjamo na razpis učiteljske službe v Lenu pri Ribnici na Štajerskem. Služba je v drugem plačilnem razredu in se podeli stalno ali začasno. Pošta: Brezno-Fresen. Prosilci ali prosilke pošljejo svoje prošnje krajnemu šolskemu svetu do 30. junija t. l.

Upisovanje za sprejemne izpite v prvi letnik c. kr. ženskega učiteljskega v Ljubljani se vrši v ponedeljek, dne 5. julija ob osmih, v prvi letnik c. kr. moškega učiteljskega pa v soboto, dne 10. julija ob osmih.

Iz Kostanjevce na Dolenjskem nam poročajo: Dne 12. junija so napravili učenci 5. razreda tukajšnje šole pod vodstvom učitelja Rostoharja izlet čez Gorjance na Hrvaško. Spremljali so jih katehet Klemenčič in več mestnih gospodičen. Vsem darovalcem jestvin in malinoveca se tam potom najsrčneje zahvaljujemo.

Slovenska Šolska Matica. P. n. poverjenike prosimo, da za l. 1909. takoj začno nabirati člane in nabiralne pole z denarjem vred do konca julija 1909 pošljejo odboru. „Imenik“ se bo sklenil z dnem 15. novembra 1909. Odbor.

V nakelski županiji, ki je največja in tudi najbolj napredna in sežanski okraju ter šteje 10 katastrálnih občin, se je vršila 9. t. m. volitev župana. Za župana je bil izvoljen enoglasno tov. Albin Š t r e k e l j, učitelj v Škocijanu, brat drž. in dež. poslanca Alojzija in dež. poslanca Josipa Štreklja. Razen župana-čitelja sedita v stareštvu še dva učitelja, in sicer Franc B o l l e, učitelj na Misljicah, in Ivan B a n o učitelj v Divači.

Abiturijentom leta 1876. 33 let bo skoraj minilo odkar smo se razšli. Zadnji čas je že torej, da se snidemo zopet enkrat. Pozivljam vse svoje tovariše-abiturijente, da mi pismo naznanijo svoje želje glede sestanka. Najbolj prikladen kraj bi bila Ljubljana in čas velike počitnice. Sicer se bom pa ravnal po izraženih željah in pravočasno ukrep naznanil v „Učit. Tov.“

Vič pri Ljubljani, 14. junija 1909.

Josip Gregorin.

Za spomenik Olge Koban so nadalje darovali: nadučitelj Fr. Lavtizar 2 K, G. Gašperin nabral 4 K, nadučitelj Ant. Pavčič nabral 18 K, na II. deški šoli so darovali tov.: Likar 2 K, po 1 K pa nadučitelj Janko Nep. Jeglič, Škulj, Bezljaj, Smrekar, Gorjup, Smerdelj, Cepuder, Kecej, Bahovec, Gärtner in Arko.

Učiteljstvu ptujskega in ormoškega okraja! Pevska vaja za „Zvezin“ koncert v Mariboru ob priliki skupščine „Zaveze avstr. jugosl. učit. društev“ dne 15. avgusta t. l. se vrši v četrtek, 1. julija v Ptuj. Pevke in pevci, pridite vsi! Naj nihče ne izostane! Pevsko vajo bo vodil „Zvezin“ pevovodja tov. Vrečer.

Mladika. Žensko naobraževalno in vzgojevalno društvo „Mladika“ ima letos svoj redni o b e n i z b o r v soboto, dne 3. julija t. l. ob petih popoldne v prtiličju društvenega interneta v Gosposki ulici št. 8. s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednice. 2. Letno poročilo tajnikov. 3. Računsko poročilo. 4. Poročilo računskih preglednic. 5. Poročilo šol. vodstva. 6. Volitev upravnega odbora. 7. Volitev računskih preglednic. 8. Samostojni predlogi (§ 10. al. 6. dr. pravil). 9. Slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi vabi upravni odbor.

Glavna skupščina „Družbe sv. Cirila in Metoda“ za Istro je bila dne 6. t. m. v Kastvu. Družba je v preteklem letu imela 160.000 K 33 h dohodkov in 97.423 K 50 h stroškov. Družba vzdržuje sedaj 27 šol z 42

razredi in 3 zabavišča ter ima 47 učiteljic in učiteljev in 4 katehete. V družbine šole hodi 3000 otrok.

Opozorjamo na čaj, ki ga bosta založila v korist družbe sv. Cirila in Metoda g. Fran Kovač in Ignacij Novak pod tvrdo: „Prva slovenska zaloga čaja in ruma na debelo v Ljubljani.“ Zavitki bodo: srebrna znamka po 10, 20 in 50 h, zlata znamka po 30 in 70 vin. Poslovati bosta začela s 1. julijem t. l. ter opozarjamo p. n. trgovca, da blagovolijo svoja cenj. naročila v svrhu točne potrebe že sedaj vpslati. Naročila sprejema do 1. julija solastnik tvrde Fran Kovač, Stari trg št. 12.

Nemel v Brežicah nameravajo s pomočjo „Schulvereina“ sezidati lastno postopajo za čistonemsko ljudsko šolo. Doslej je bila te z utrakvistično pod eno streho. „Slovenec“ ima umestno opazko, da naj bi se ta utrakvistična, po domače nemškutarska šola prelevila v vzorno slovensko.

Izlet Srbkinj na Slovensko. V drugi polovici meseca junija pride v Ljubljano okrog 30 gojenk belgraj-kega ženskega učiteljskega s svojimi profesorji in učiteljicami. V Ljubljani ostanejo eden ali dva dni. Iz Ljubljane gredo v Postojno, da si ogledajo slovečo Postojnsko jamo. Kam pa hodijo naša dekleta?

Iz seje c. kr. okrajnega pomožnega okr. šol. sveta tolimskega. V definitivno imenovanje so predlagani naslednji: Matevž Mikuš in Milko Kalan za Tolmin, Josip Tavš za Čadrg, Albert Ivančič za Kamnovolarje, Štefan Firm za Reko-Stražo, Ljudmila Mesar in Rafaela Gomišček za Cerčno in Justina Silič za Drežnico. Okrajni šolski svet izreče svoje obžalovanje nad tako nedostojno pisavo v javnih časopisih proti učiteljstvu ali proti kateremukoli stanu. Naprosi se nadalje dež. šol. svet, da vse potrebno ukrene v varstvo učiteljstva. Nanovo se ustanovi enorazrednica v Lazcu na Cerkljanskem. Zavrneta se prošnji za ustanovitev v Stopniku in Stanoviščah, ker ni zadosti otrok, oziroma postavne razdalje od sosednje šole. Ferdo Kavš se začasno upokoji zastran bolezni. Ugodi se več računov in vzame v znanje več nakazov.

Kot zastopnik učiteljstva v okrajni šolski svet celjski je bil ob priliki uradne konference dne 5. t. m. izvoljen nadučitelj Fran B r i n a r iz Gotovelj. Dosedanji zastopnik nadučitelj Gradišnik je lansko leto iz posebnih vzrokov odložil svoj mandat. Učiteljstvo mu je izkazalo svoje popolno zaupanje s tem, da ga je v oktobru lansk-ga leta zopet enoglasno izvolilo. Ker pa dež. šol. svet ni potrdil njegove zopetne izvolitve, je prišlo učiteljstvo v neprijetno zagato: ali ostati za nedoločen čas brez zastopnika, ali pa voliti namesto tov. Gradišnika drugega zastopnika. — Kakor je izid volitev pokazal, se je učiteljstvo odločilo za drugi slučaj, zaeno se je izreklo obžalovanje, da dosedanji zastopnik, ki uživa zaupanje vsega učiteljstva, ni bil zopet potrjen in se je zahtevalo, da se izraz obžalovanja sprejme v zapisnik.

Stanje „Südmarke“ ob dvajsetletnici. Kratke številke: 31. dec. 1908 je štela 593 podružnic (+ 46) s 55.701 članom (+ 6.000) in 967 ustanovniki (+ 140). Podružnic je bilo na Štajerskem 157 (+ 8) s 16.948 člani, na Kranjskem 28 (+ 0) z 2212 člani, na Primorskem 8 (+ 0) z 1376 člani, na Koroškem 71 (+ 2) s 6636 člani, na Nižjeavstrijskem 155 (+ 16), na Zgornjeavstrijskem 82 (+ 15), na Solnograškem 26 (+ 2), na Tirolskem 21 (+ 3), na Predarelskem 12 (+ 0), na Dunaju samem 33. Ljudskih knjižnic je bilo S. 122 s 112.385 zvezki; število izposojevalcev je bilo 11.231, izposojenih je bilo 122.505 knjig. Dohodkov je imela S. l. 1908. 433.408-97 K (+ 170.923 33) izdatkov pa je imela 452.205-84 K (+ 271.648-29). Za naseljevanje samo je izdala 190.529-47 K. za darove 63.380-38 K. za štipendije 6593 K. Premoženja je imela S. l. 1908. 770.412-94 K (+ 216.000). Številke govore.

Iz Istre nam pišejo: Pred leti, menda na zborovanju v Borštu, si je izbralo „Slov. učiteljsko društvo v Istri“ socialni odsek. Obstojal je iz treh članov-tovarišev. Katera mu je bila naloga, je umevno samo ob sebi, kako jo je pa vršil, vemo le mi. Kaj je in sploh kaj je bilo z njim. Tovariši, tovariši! Časi postajajo resni. biti moramo oprezni! Tudi pri nas se je pojavila vrsta stvarov, ki nas javno sramoti ter kliče ljudstvo v boj zoper učiteljstvo. Pođe nas v socialistiške države, odpovedujejo nam plače, kratko: obsodili so nas v suženjstvo (alla Likar) ali v smrt. (Bazume se, da v „Zarji“). Mi umreti, mi v sužnost? Mi, ki ljubimo bolj svobodo in življenje nego vse one stvore, ki si upajo nas sramotiti? Prijatelji, nič ne bo iz tega! Nasprotno so si mnenja nasprotna so si poti. Težko, da pridemo kdaj skupaj, zakaj iskati hočemo takih stez, ki nas povedejo čimdlje mogoče od — „Volkov.“ Njim pa moramo pripraviti zopet takih, po katerih pridejo tja, kjer jim bo menda bolj, nego v „socialistiški“ državi, v državi s „svobodno šolo“. — Socialni sosed! V tvoj delokrog spada v prvi vrsti: zavzemati se za našo čast, za naše koristi! Torej!

Izlet v planine. Gornjegrajsko učiteljsko društvo priredi ob Petrovo poučno-zabavni izlet v Logarsko dolino in na Okrešelj. V nedeljo, dne 27. t. m., dopoldne se zberejo izletniki v Lučah v hotelu Raduha. Popoldne odhod mimo Igle in Pre-

sihajočega studenca v Solčavo, kjer je polurni odpočitek. Nato v Logarsko dolino do Piskernika. Tam večerja in prenočišče. Če pa hoče kdo že ta dan do Okrešlja, mu je tudi prosto. V ponedeljek mimo Slapa pod Rinko na Okrešelj v Frischaufov dom. Odtod se delajo lahko manjše ture n. pr. na Kamniško sedlo, skozi Turški žleb, na Savinjsko sedlo itd. Ta dan je otvoritev Frischaufovega doma za letošnjo sezono. Izletniki prenočujejo v ponedeljek na Okrešlju in je v terek na praznik skupno potovanje nazaj skozi Solčavo, Luče v Ljubno itd. Ponedeljek je za ono učiteljstvo gornjegrajskega okraja, ki se udeleži izleta, šole prost dan in to z odlokom okrajnega šolskega sveta. Kdor se namerava udeležiti izleta — gostje dobro došli! — naj se blagovoli do srede, 23 t. m., javiti društvenemu tajniku tov. Ign. Šijanec, učitelju v Gornjem gradu Javljnjeje je potrebno, da se pravočasno lahko preskrbi vse, kar treba tako gled. jedil in prenočišč

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta za gorški okraj. Predsedstvena naznanila se vzelo v znanje. Pritrdi se odredbi c. kr. namestništva, glasom katere se zaključijo šolski pouk v spodnjeokrajnih občinah dne 14. junija v svrhu, da se porabijo šolski otroci pod nadzorstvom učiteljstva za pokončevanje kobilic. (V gorškem okraju edino Opatjeselo). Dovolje se dopusti zaradi bolezni ter prva petletnina Klančič Emiliji in Vinko Gregoriču. Priporoče se nekateri tovariši za sprejem v obrtni tečaj v Ljubljani, a odkloni prošnja tovariša za nadaljno izobrazbo v slikarstvu. Enemu tvarišu se je dovolil predajem, dvema podpora. — Pritožbe proti eni učiteljici in dvema učiteljema so se zavrnile, ker so neuteemeljene. — Dovolile so se razne poplave, ter olajšave glede šolskega obiska.

Listnica uredništva.

V krški okraj: Poročilo smo prejeli že prej z druge strani. — Ali bi ne bilo dobro, ko bi se pri vsakem zborovanju določilo, kdo bodi poročevalec? — Tako dobim. časih po dve poročili, časih pa nič. Na Dolenjskem je n. pr. učit. društvo, ki je zadnji čas zborovalo dvakrat, a poročila nismo dobili nobenkrat. To ni prav, ker se za taka poročila jako zanima vse napredno učiteljstvo; so pa tudi slika našega dela in stremjenja.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 303. Kranjsko. 101 1-1

Na mestnem dekliskem liceju je stalno popolniti služba ravnatelja. Za oddajo om-njene službe so merodajna določila §§ 5. in 6. licejskega statuta, ki slovet: § 5. Sstat in ueni nadrt, kakor tudi vsaka njiju sprememba potrebuje odobrenja c. kr. šolskih oblasti.

Kot ravnatelj in kot učitelj in učiteljice se smejo uporabljati samo take osebe, ki imajo avstrijsko državljanstvo, so v moralnem in političnem oziru brez madeža, ter imajo v znanstvenem oziru usposobljenost za pouk na lie jih ali na podobnih zavodih (srednjih šolah).

Zahtevo predpisane učne usposobljenosti sme minister za bogobastje in nauk, zahtevo avstrijskega državljanstva pa deželno šolsko oblastvo izpregledati v uvaževanja vrednih primerih § 6. Če bo na mestnem dekliskem liceju izpraznjeno mesto ravnatelja (ravnateljice) kakoga stalnega učitelja (učiteljice), se ima za to mesto praviloma razglašati natečaj.

Potem se ima tri, v smislu § 5 provizornega statuta za dekliske liceje, izdanega z odlokom c. kr. ministrstva z dne 11. decembra 1900, št. 3.551, kvalifikovane in tudi sicer popolnoma usposobljene kompetente (kompetentke) obrnati ter z utemeljenim terno-predlogom ob prigibu vs-h kompetentnih proš-ni, kompetenčne razvidnice in prepisa o razpisu natečaja potom c. kr. deželnega šolskega sveta predložiti c. kr. ministrtvu. Ministrstvo ima potem pravico da iz terne zaznamuje onega prosilca (ono prosilko), katerega (oziroma katero) naj mestna občina imenuje za ravnatelja (ravnateljico) ali učitelja (učiteljico).

Profesor-ska plačo ravnateljevo prevzame država, njegovo opravilino v gnesku letnih 1000 K in prispevek k stanarini v znesku letnih 500 K pa mestna uprava.

Prošnje sprejema predsedstvo mestnega magistrata do 20. junija t. l. Mestni magistrat ljubljanski, dne 7. junija 1909.

103 1-1

Na zasebni dekliski ljudski šoli društva „Mladika“, ki se s prihodnjim šolskim letom razširi v trirazrednico, je izpraznjeno mesto učiteljice.

Od prosilke za to mesto se zahtevajo za stalno nameščenje na javnih ljudskih šolah veljavni pogoji. Pojasnila daje šolsko vodstvo, prošnje sprejema pa do 30. junija t. l. upravni odbor „Mladike“.

St. 741. 102 1-1

Na trirazredni ljudski šoli v Komendi je stalno oddau nadučiteljsko službo z zakonitimi prejemki in z naturalnim stanovanjem. Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj predlagati do 7. julija 1909.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščen prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku, dne 6. junija 1909.

St. 815. 99 1-1

V litjskem okraju se razpisujejo s tem učiteljska služba na štirirazrednici v St. Vi-u pri Zatičnici, učiteljska služba na štirirazrednici in Smartnem pri Litiji in dve učiteljski službi na petrazrednici v Zagorju za moške pro-llice v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj p-edpisanim potom do 30. junija 1909.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščen, morajo z državn-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet Litija, dne 3. junija 1909.

St. 325. Štajersko. 100 1-1

V političnem okraju Ljutomer, to je v šolskih okrajih Ljutomer in Gornja Radgona se nameščiijo takoj sledeče učiteljske službe:

1. na petrazredni v II. krajnem razredu stoječi ljudski šoli pri Malinedelji, šolski okraj Ljutomer, služba učitelja, oziroma učiteljice, s prostim stanovanjem in sicer stalno.

2. na petrazredni v III. plačilnem razredu stoječi ljudski šoli pri Sv. Jurju na Ščavnici, šolski okraj Gornja Radgona, služba učitelja in sicer stalno, oziroma začasno.

3. Služba okrajnega pomožnega učitelja za politični okraj Ljutomer, to je za šolska okraja Ljutomer in Gornja Radgona, s plačo drugega krajnega razreda in z uradnim sedežem v Ljutomeru in sicer stalno, oziroma začasno.

Obeh deželnih jezikov popolnoma zmožni prosilci, oziroma prosilke za eno teh mest naj vložijo svoje redno opremljene prošnje predpisanim potom d o 10. julija t. l. in sicer pri dveh prvoinovanih mestih pri dotičnem krajnem šolskem svetu, pri službi okrajnega pomožnega učitelja pa pri predsedniku okrajnih šolskih svetov Ljutomer in Gornja Radgona v Ljutomeru.

Našim rodbinam priporočamo 16
- Kolinsko cikorijo -

Zavod za graviranje in izdelovanje kavcukastih stambiljev

Anton Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Uradni in zasebni pečati iz kavčuka in kovine, štambilje za datum, vsakovrstni klišeji, mo-86 nogrami itd. itd. 28 4

Ceniki gratis in franko.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Špecialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prtji, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovije modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezanine.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica: Klotdovrske ulice št. 8.

23 42-26

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. amerikska tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 36 52 21

Najboljše orgelj-harmonije

obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje

RUDOLF PAJKR & Komp.,

Kraljevi gradec št. 120

(Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštine prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

Pišite po vzorce!

V. J. Havliček a bratr

v Poděbradech na Češkem

izvozni dom platnena in modnega blaga priproroča splošno priznane in pohvaljene kakovosti

modnega blaga volnena in pral-nega za dame in gospode, platna, damasta, prtice, brisače.

sigurno stalnobarvnih pre-zefiri za srajce, krasnih modernih vzorcev oblačila.

Opreme za neveste za nizke, stalne cene. — Krasna izbira. —

Samo pri nas vse pristno.

Mnogo pohvalnic. Narodila za več nego 15 K pošiljamo pošt-nine prosto.

Zavitek s 40 metri ostankov okusno scortiranih za 18 K proti povzetju.

Pišite po vzorce!

9 21-13